

дослідженнями більшість запитів педагогів до практичного психолога стосується учнів, певна кількість запитів стосується проблем взаємодії з учнями та їхніми батьками, а кількість запитів щодо власних професійно-особистісних проблем є мінімальною.

Ми вважаємо, що особливо актуальною є саме психологічна робота з педагогічним колективом як колективним суб'єктом освітньої діяльності, котрий має створювати умови розвитку й становлення нової особистості. Тут в край необхідним є визначення пріоритетним напрямом у роботі психологічної служби навчального закладу соціально-психологічну роботу з педагогічним колективом. Лише сформованість необхідно-достатнього рівня професійно-психологічної культури вчителя його психологічна компетентність забезпечить актуалізацію творчого професійного пошуку, подолання неготовності змінювати сформовані стереотипи виховання й навчання, усвідомлену активність впровадження освітніх реформ, а за цим й підвищення якості освіти, створення безпечних соціально-психологічних умов навчальної діяльності учнів.

Література

1. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» від 18 грудня 2006 року // Офіційний вісник Європейського Союзу від 30.12.2006. – 2006. – L394. – С. 10.

2. Парфентьева Л. Работа будущего: 10 навыков, которые будут востребованы в 2020 году. – Режим доступа: <http://www.sncmedia.ru/career/rabota-budushchego-10-navukov/>

3. Лукша П. В ожидании «девятого вала»: компетенции и модели образования для 21 века. – Режим доступа: <http://www.slideshare.net/edu2035/gef-moscow-edcrunch-preparing-for-the-tide>

УДК 378.14:364.442.24

Горішна Н. М.

ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДО КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Соціальна робота, як вид професійної допомоги окремії особистості, сім'ї або групі осіб з метою забезпечення належного соціального, матеріального та культурного рівня життя, стала однією із основних складових суспільного життя та соціальної практики ХХ століття. Згідно із визначенням, прийнятим Міжнародною асоціацією шкіл соціальної роботи та Міжнародною федерацією соціальних працівників, соціальна робота як практична діяльність сприяє суспільним змінам, вирішенню проблем людських взаємовідносин; допомагає людям підвищувати їх здатність до функціонального існування у суспільстві та самостійно приймати рішення з метою підвищення їх рівня добробуту. Опираючись на наукові дані про поведінку людини і соціальні системи соціальна робота допомагає там, де люди вступають у взаємозв'язок із навколишнім середовищем [2].

Найчастіше потреба у допомозі соціального працівника виникає у кризових ситуаціях, що викликають соціальну дезадаптацію індивіда, наприклад, безробіття, хвороба, втрата близьких, зміна місця проживання тощо. Оскільки різноманітні життєві труднощі зазвичай викликають психологічний дискомфорт та емоційну нестабільність, клієнти соціального працівника потребують не лише сприяння у вирішенні проблемної ситуації, але й психологічної підтримки і допомоги.

Тому невід'ємною частиною соціальної роботи є психосоціальна допомога, спрямована на психологічну підтримку населення у важких життєвих ситуаціях, зумовлених зовнішніми чинниками. Важливе місце у психосоціальній роботі займає

консультування як процес надання допомоги людям, яким не властиві якісь клінічні порушення, але які мають потребу в отриманні професійної підтримки і допомоги у вирішенні проблем і прийнятті рішень. Як зазначає Ю. Шапіро «консультування, не дивлячись на своє недавнє походження, є видом діяльності, який міцно і глибоко проник у культуру сучасного індустріального суспільства, ставши культурно-санкціонованим методом адаптації до соціальних інститутів» [1]. До ключових завдань консультування відносять надання допомоги у вирішенні існуючих проблем клієнта та розвиток його потенціалу щодо розв'язання подібних проблем.

Унікальність консультування полягає у його міждисциплінарному характері – воно зародилося і розвивалося у межах філософії, педагогіки, психіатрії, психології, соціології. Основи психологічного консультування заклали психіатри Й. Брейер та З. Фройд, які розробили метод «лікування розмовою». Вагомий внесок у розвиток консультування як самостійної дисципліни здійснили В. Джеймс, Ф. Парсонс, К. Роджерс, М. Вайт та ін. Сучасні теоретико-методологічні підходи до консультування, прийоми, методики і організаційні форми роботи з клієнтами, етичні стандарти консультування висвітлені у працях відомих зарубіжних (Р. Мей, Р. Нельсон-Джоунс, Т. Бонд, Р. Корні, Р. Дженкінс, В. Драйден, Р. Немов, В. Меновщиків, Р. Кочюнас та ін.) і вітчизняних (П. Горностаї, С. Васьковська, Т. Титаренко та ін.) дослідників. Наукові праці, присвячені особливостям консультування, організації консультативної взаємодії у процесі соціальної роботи, методичним засадам консультування різних категорій клієнтів є не чисельними у зарубіжній науково-методичній та навчальній літературі (Л. Міллер, Дж. Седен, Ю. Шапіро). На жаль, проблема формування умінь і навичок майбутніх соціальних працівників у сфері надання консультативної допомоги окремим особам, сім'ям, групам не знайшла належного висвітлення у працях вітчизняних науковців.

Актуальність дослідження вказаної проблеми зумовлена необхідністю подолання суперечностей, які існують між потребою суспільства у високопрофесійних фахівцях соціальної роботи і недостатнім рівнем їх підготовки, що зумовлено відсутністю уніфікації змісту та структури професійно орієнтованих дисциплін, які й забезпечують фахову підготовку спеціалістів.

Мета статті полягає в обґрунтуванні ролі і місця навчальної дисципліни «Соціальне консультування» у фаховій підготовці майбутніх соціальних працівників, а її завдання – у визначенні його завдань і змісту.

Актуальність запровадження курсу «Соціальне консультування» зумовлена тим, що консультування становить суттєву частину діяльності соціального працівника, виступаючи основним способом залучення користувачів соціальних послуг до взаємодії. Саме консультування асоціюється у громадськості із соціальною роботою; воно виступає «публічним образом» цієї професії.

Курс «Соціальне консультування» посилює світоглядну, теоретичну і практичну професійну підготовку майбутніх фахівців соціальної роботи. Метою його вивчення є опанування студентами знаннями і вміннями вирішення соціальних проблем клієнтів через надання консультативних послуг. Завдання курсу передбачають: ознайомлення студентів з історичними, соціальними, філософськими засадами розвитку консультування, сферами застосування консультування у соціальній роботі; оволодіння студентами ключовими поняттями курсу, структурою консультативного процесу, базовими навичками, техніками, методами консультування, змістом та специфікою консультування різних категорій клієнтів; формування у студентів вмінь формулювати цілі та завдання консультування клієнта, планувати процес консультування, створювати логічну та завершену структуру консультації, ефективно застосовувати техніки консультування, оцінювати його результати; розвиток

професійної етики консультанта, професійної самосвідомості, емпатії, формування навичок контролю та управління власною поведінкою.

Зміст курсу передбачає ознайомлення студентів з сутністю, цілями та завданнями соціального консультування; принципами і правилами, видами, моделями та функціями соціального консультування, його структурою та етапами; етичними нормами взаємодії консультанта і клієнта. У процесі вивчення курсу майбутні соціальні працівники опановують комунікативні навички і техніки консультування, набувають вмінь оцінювати проблемну ситуацію клієнта, визначати спектр можливих напрямів консультативної допомоги у конкретних випадках, створювати логічну та завершену структуру консультації.

Навчальна дисципліна «Соціальне консультування» є важливою складовою у системі професійної підготовки фахівців соціальної роботи, яка сприяє їх професійному становленню. Зміст дисципліни розкриває теоретичні та методологічні основи консультування, надає студентам необхідну сукупність теоретичних знань і практичних вмінь з даного виду професійної діяльності соціального працівника.

Література

1. Шапиро Б. Ю. Консультирование в практической психосоциальной работе [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 20.01.2014: – <http://www.socialwork.lv/wp-content/uploads/2012/11/Pielikums-Shapiro-konsultirovanie_v-praktich_rabote.pdf>. –

Загол. з екрану. – Мова рос.

2. The International Federation of Social Workers. Definition of Social Work. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : 02.04.2011 : <<http://www.ifsw.org/p38000208.html>> – Загол. з екрану. – Мова англ.

УДК 378.1

Городецька О. В.

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні засоби масової комунікації мають значний вплив на формування життєвих компетентностей, цінностей та якостей особистості. Особливості інформаційного простору полягають в тому, що межі інформації дедалі більше руйнуються, наростає ілюзія інформаційної вседоступності та вседозволеності.

Сучасному педагогу необхідно набути знання та навички ефективної взаємодії з медіасередовищем для професійного розвитку. Адже вміння знаходити, аналізувати, систематизувати, критично оцінювати інформацію, створювати медіапродукти, працювати з різноманітними комп'ютерними програмами є необхідними для відповідності сучасним вимогам до педагогічної майстерності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інформаційної культури особистості досліджували Бабій Л., Заворніцина В., Юрків В. та інші. Окремі аспекти проблеми формування професійно-педагогічного іміджу освітян висвітлювали: І. Альохіна, Л. Браун, Ф. Джефкінс, І. Зязюн, Є. Рогов та ін. [5]. Особливості розвитку медіаграмотності у своїх працях окреслювали О. Баришполець, Л. Найдьонова, А. Федоров [6], С. Шейбе [7] та ін. Проте, питання формування медіаграмотності та медіакультури педагога висвітлені фрагментарно.

Мета роботи. Проаналізувати вплив засобів масової комунікації на формування та розвиток професійної майстерності педагога.

Завдання дослідження:

- вивчити теоретичні основи проблеми;